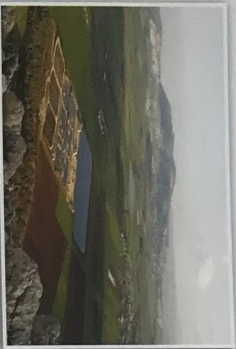
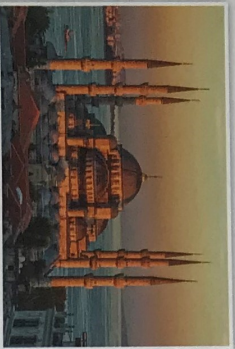

Obr. 64 – Zed nářku a v pozadí zlatá kupole Skalního domu

Obr. 65 – Moderní závlahový systém s nádržemi

Obr. 67 – Modrá mešita v Istanbulu při západu slunce

Co už víme...?

V západní Asii převládá islámská víra. Celá oblast je politicky nestabilní a probíhají zde konflikty. Státy Perského zálivu těží ropu, Izrael a Turecko jsou průmyslové státy a ve zbytku oblasti převládají závlahové zemědělství nebo pastevectví ovcí a koz.

1. V čem spočívá bohatství většiny států?
2. V čem jsou naopak jejich slabiny?
3. Popište vztah Izraele a Palestiny?
4. Oblastí je plná poutních míst. Kterých a proč?

Stát **Izrael** (→ obr. 62) vznikl po druhé světové válce a každý Žid má právo návratu. Následkem toho rychle roste počet obyvatel. Většina populace žije v údolích řek a při pobřeží. I přes nestabilitu bezpečnostní situací do země jezdí mnoho turistů. Navštěvují především město Jeruzalém, poutní místo pro židy (→ obr. 64), křesťany (→ obr. 66) i muslimy. K dalším navštěvovaným památkám patří Betlém (rodisko Ježíše Krista), Hebron (dřívejší hlavní město Judey) nebo Jad Dašem (památník holokaustu židů z druhé světové války). Zemědělství s moderním zavlažovacím systémem (→ obr. 65) zavlažuje voda z Galilejského jezera a řeky Jordán. Moderní průmysl se orientuje na surovinově nenařočně odvětví, podobně jako Silicon Valley v USA.

Palestina (→ obr. 63) byla původně arabská oblast. V roce 1947 byla rozdělena na dvě části, arabskou a židovskou. V židovské části vznikl stát Izrael, který po Palestinské válce roku 1949 nezákonně obsadil 2/3 území arabské části a v roce 1967 celé. Arabové byli vyháněni a nevnikli žádný arabský stát. OSN sice zasáhla, ale Izrael stále odmítá splnit její rezoluci, což vede k dalším konfliktům.

Irán, dřívejší Persie, má kosmický program a v roce 2009 vyslal svou první družici. K významným památkám patří Persepolis, hlavní město Persie. Tradičně se zde vyrábí perské koberece.

Turecko má rozvinutý průmysl (automobily Renault, textilní, potravinářský). Turismus znamená pro zemi značné příjmy a jsou zde antické a islámské památky (→ obr. 67).

Věděli jste, že...?

• Kibucy jsou zemědělské osady v Izraeli, které fungují na principu komunismu (nemají peníze a vše je společné).

• Zed nářků (nejposvátnější židovské místo) nebo také Západní zed (→ obr. 64) byla dříve zdi Jeruzalémského chrámu.

• Zlatá kupole za zdi nářků, Skalní dóm (→ obr. 64), je místem, odkud zakladatel islámu, prorok Mohammed, vystoupil do nebe.

• Chrást Božního hrobu (→ obr. 66) byl vystaven na místě ukřižování Ježíše Krista na vrchu Golgota (jinak také vrch Kalvárie).

• Z Turecka se do celého světa rozšířilo pití kávy (→ obr. 68). Podle legendy v 9. století objevili pastýři Kalidi, že kovy po konzumaci plodu kákovníku byly rozdořené. Opak mšístního kláštera nechal plody sešbirat a uvařit z nich odvar. Mníši byli po vypití aktivnější.

Obr. 68 – K Turecku neodmyslitelně patří tradiční káva.

Obr. 62, 63 – Poloha Izraele na mapě a palestinské město Jericho

Obr. 66 – Chrást Božního hrobu

Obr. 69 – Státy Zakavkazska

Obyvatelstvo Převažuje europoidní rasa. Státy se vyznačují nízkou životní úrovní a nízkým stupněm urbanizace. Je zde více než 50 národností s početnou ruskou menšinou.

Hospodářství Jedná se o rozvojové státy, kromě Azezbajdžánu, který těží ropu. V ostatních převažuje zemědělství. Pěstuje se čaj, citrusy, tabák a bavlník. Chovají se především ovce a skot. Velký význam má těžba železných a neželezných rud. Nerozvinutý průmysl způsobuje závislost na Rusku.

Zajímavosti Zakavkazska

Kespolečným znakům patří propojená historie, vliv Ruska, ruské menšiny, společné tradice a kuchyně. **Arménii** proslavila výroba vína a koňaku (→ obr. 71). Ve 20. letech 20. století Turecko odstartovalo arménskou genocidu (členě a systematické vyvražďování obyvatele) a následnou diasporu (odchod Arménů do světa, v zahraničí jich žije více než 6 mil.). Typickým hudebním nástrojem je duduk. Mezi Arménii a Azezbajdžánem trvá spor o území **Náhorní Karabach**. Žijí zde Arménii, ale oblast je závislá na Azezbajdžánu. Drtivá většina obyvatel Arménie vyznává křesťanství. Pro **Azezbajdžán** je typická těžba ropy (→ obr. 72) a zemního plynu na břehu Kaspického moře. Z hlavního města Baku vede ropovod do Turecka směr Evropa. Obyvatelstvo převážně vyznává islám. **Gruzie** jako jediná není členem Společnosti nezávislých států, kvůli sporu s Ruskem o **Jižní Osetii**. Na vývoz jdou potravinařské výrobky, hlavně gruzinské víno, koňak a čaj. Spory s Ruskou federací má Gruzie ještě o území **Abcházie**, označované v minulosti jako Sovětská řiviera. Většina obyvatel Gruzie se hlásí ke křesťanství, ale žije zde i početná menšina vyznávající islám.

Obr. 71 – Známy arménský konak Ararat

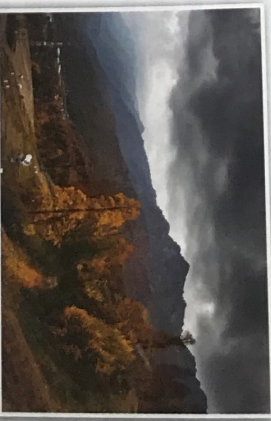
označované v minulosti jako Sovětská řiviera. Většina obyvatel Gruzie se hlásí ke křesťanství, ale žije zde i početná menšina vyznávající islám.

Zakavkazsko

Nachází se mezi Černým a Kaspickým mořem. Ze severu je ohrazeno Ruskem a z jihu Tureckem a Iránem. Tvoří ho tři státy (Arménie, Azezbajdžán a Gruzie). Na celou oblast má značný vliv Rusko.

Přírodní podmínky

Převládá hornatá krajina (nejvýznamnější pohorí jsou Velký a Malý Kavkaz → obr. 70) s dostatkem řek s krátkým tokem. V údolích převažuje vlhké subtropické podnebí, zato horské oblasti jsou chladné a suché. Nižším dominují stepi. Které s rostoucí nadmořskou výškou přecházejí v listnaté (dub, buk) a jehličnaté (smrk, jedle) lesy. Žijí zde orli, vlci, ryši, šakali, medvědi, srnci, kamzíci atd.

Obr. 70 – Pohoří Kavkaz

Obr. 72 – Těžba ropy v Kaspickém moři

Věděli jste, že...?

• Hora Ararat, na které podle Starého zákona přistál Noe se svou archou, je v Arménii.

• Gruzie je země bájně kolichdy, kde bylo uschováno zlaté rouno. Řecký hrdina Iason se jej zmocnil a odvezl do Řecka.

Otázky k opakování

1. Čím se Zakavkazsko odlišuje od zbytku Asie?
2. Proč jsou mezi státy tak velké rozdíly?

Co už víme...?

Celou oblast ovlivňuje Rusko. Azezbajdžán je bohatý díky těžbě ropy, zbylé státy jsou spíše zemědělské. Stále zde probíhají boje.

